

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรวิชาชีพของวิทยาลัยครู
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพของวิทยาลัยครู

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย เอกสารและประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ.2528 ของสภาการฝึกหัดครูกับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาชีพของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ภาคการศึกษา ที่ 2 ปีการศึกษา 2528
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่
  - 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์เอกสาร คือ ตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร ตารางวิเคราะห์ความมุ่งหมายของหลักสูตร ตารางวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตร ตารางวิเคราะห์เนื้อหาวิชาของหลักสูตร
  - 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นคือ แบบสอบถาม 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งข้อมูลที่เป็นเอกสารและข้อมูลจากแบบสอบถาม
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักสูตร และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการใช่โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักสูตร

ประเด็นที่ 1 กระบวนการจัดองค์ประกอบของหลักสูตร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรวิชาชีพพระคัมภีร์ปริญา 16 วิชาเอก ประกอบด้วยความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ส่วนรายการอื่นไม่มีปรากฏ

ประเด็นที่ 2 ลักษณะสาระของหลักสูตร 3 ด้าน คือ ด้านความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตร และด้านเนื้อหาวิชา ผลสรุปเป็นดังนี้

ด้านความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรวิชาชีพพระคัมภีร์ปริญา 16 วิชาเอก สรุปได้ว่า มีวิชาเอกที่มีจำนวนความมุ่งหมายน้อยที่สุดคือ 3 ข้อ จำนวน 4 วิชาเอก และวิชาเอกที่มีจำนวนความมุ่งหมายมากที่สุดคือ 6 ข้อ จำนวน 6 วิชาเอก ส่วนอีก 6 วิชาเอกนั้น มีจำนวนความมุ่งหมาย 4 และ 5 ข้อตามลำดับ ความมุ่งหมายทั่วไปทั้งหมดนี้เมื่อใช้สารบบจำแนกความมุ่งหมายทางการศึกษา มาจำแนกแล้วสรุปได้ว่า มีความมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย 37 ประเด็น ความมุ่งหมายด้านจิตพิสัย 21 ประเด็น และความมุ่งหมายด้านทักษะพิสัย 30 ประเด็น จึงสรุปได้ว่า ทุกวิชาเอกมีความมุ่งหมายครบทั้ง 3 ด้านดังกล่าวแล้ว

ด้านโครงสร้างของหลักสูตรวิชาชีพพระคัมภีร์ปริญา 16 วิชาเอก สรุปได้ว่า จำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปทุกกลุ่มวิชาและทุกวิชาเอกมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่าเกณฑ์ สำหรับหมวดวิชาเฉพาะด้านนั้น เมื่อรวมจำนวนหน่วยกิตของกลุ่มวิชาแกนพื้นฐานและกลุ่มวิชาวิทยาการจัดการแล้ว ไม่มีวิชาเอกใดมีจำนวนหน่วยกิตน้อยกว่าเกณฑ์ และถ้าพิจารณาเฉพาะกลุ่มวิชาเอก ก็ไม่มีวิชาเอกใดมีจำนวนหน่วยกิตน้อยกว่าเกณฑ์เช่นเดียวกัน ส่วนหมวดวิชาเลือกเสรีนั้นทุกวิชาเอกมีจำนวนหน่วยกิตรวมเท่ากันหมดคือ 4 หน่วยกิต ซึ่งแสดงว่า ไม่มีวิชาเอกใดมีจำนวนหน่วยกิตรวมน้อยกว่าเกณฑ์อีกเช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า จำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรวิชาชีพพระคัมภีร์ปริญาทั้ง 16 วิชาเอก มีจำนวนครบตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 ของทบวงมหาวิทยาลัย

คำนวณเนื้อหาวิชาของหลักสูตรวิชาชีพพระคัมภีร์ปริญา 16 วิชาเอก แบ่งเป็น 3 คำน คือ (1) คำนจำนวนรายวิชาของวิชาบังคับและวิชาเลือก สรุปได้ว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปมีจำนวนรายวิชาของวิชาบังคับและวิชาเลือกเท่ากันหมดทุกวิชาเอก หมวดวิชาเฉพาะคำนนั้น กลุ่มวิชาแกนพื้นฐาน 8 วิชา มีเฉพาะจำนวนรายวิชาของวิชาบังคับที่มีจำนวนไม่เท่ากัน ส่วนอีก 8 วิชาเอก ก็มีเฉพาะจำนวนรายวิชาของวิชาเลือกที่มีจำนวนไม่เท่ากัน และกลุ่มวิชาวิทยาการจัการนั้นมีวิชาเอกที่ศาสตร์วิชาเดียวที่มีจำนวนรายวิชาทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก ส่วนวิชาเอกอื่น ๆ มีจำนวนรายวิชาเฉพาะวิชาบังคับอย่างเดียว และมีจำนวนรายวิชาไม่เท่ากันอีกด้วย กลุ่มวิชาเอกนั้นพบว่าทุกวิชาเอกมีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก โดยมีจำนวนที่สรุปได้ดังนี้ วิชาเอกที่ศาสตร์มีจำนวนรายวิชาของวิชาบังคับน้อยที่สุด วิชาเอกก่อสร้างกับวิชาเอกนาฏศิลป์และศิลปะการแสดงมีจำนวนรายวิชาของวิชาบังคับมากที่สุด และวิชาเอกการพิมพ์มีจำนวนรายวิชาของวิชาเลือกน้อยที่สุด วิชาเอกวารสารและการประชาสัมพันธ์มีจำนวนรายวิชาของวิชาเลือกมากที่สุด รองลงมาคือวิชาเอกที่ศาสตร์ (2) คำนจำนวนหน่วยกิตของวิชาบังคับและวิชาเลือก สรุปได้ว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปมีจำนวนหน่วยกิตของวิชาบังคับและวิชาเลือกเท่ากันหมดทุกวิชาเอก ส่วนหมวดวิชาเฉพาะคำน กลุ่มวิชาแกนพื้นฐาน พบว่า วิชาเอกที่มีเฉพาะรายวิชาบังคับ 8 วิชาเอก นั้นมีจำนวนหน่วยกิตไม่เท่ากันคือ วิชาเอกการพิมพ์มีจำนวนหน่วยกิตน้อยที่สุด วิชาเอกอิเล็กทรอนิกส์และวิชาเอกเครื่องกลมีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุด ส่วนวิชาเอกที่มีเฉพาะรายวิชาเลือก 8 วิชาเอกนั้น ก็มีจำนวนหน่วยกิตไม่เท่ากันเช่นเดียวกัน คือ วิชาเอกเชรามาิกส์ มีจำนวนหน่วยกิตน้อยที่สุด วิชาเอกการอาหาร วิชาเอกศิลปะประดิษฐ์ วิชาเอกผ้าและเครื่องแต่งกาย มีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุด กลุ่มวิชาวิทยาการจัการพบว่า วิชาเอกที่ศาสตร์เป็นวิชาเอกที่มีทั้งจำนวนหน่วยกิตทั้งของ รายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก ส่วนวิชาเอกอื่น ๆ นั้นมีจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาบังคับอย่างเดียวและวิชาเอกก่อสร้างกับวิชาเอกออกแบบนิเทศศิลป์มีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุด กลุ่มวิชาเอก พบว่า วิชาเอกที่ศาสตร์มีจำนวนหน่วยกิตรายวิชาบังคับน้อยที่สุด วิชาเอกการพิมพ์มีจำนวนหน่วยกิตรายวิชาบังคับมากที่สุด วิชาเอกก่อสร้างกับวิชาเอกการพิมพ์มีจำนวนหน่วยกิตรายวิชาเลือกน้อยที่สุด วิชาเอกผ้าและเครื่องแต่งกายกับวิชาเอกวารสารและการประชาสัมพันธ์มีจำนวนหน่วยกิตวิชาเลือกมากที่สุด ในส่วนที่เป็นหมวดวิชาเลือกเสรี พบว่า จำนวนหน่วยกิตของทุกวิชาเอกเท่ากันหมด (3) คำนจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สรุปได้ว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปทุกวิชาเอกมีเฉพาะ

จำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีเท่านั้นไม่มีจำนวนชั่วโมงสอนภาคปฏิบัติ หมวดวิชาเฉพาะค่าน กลุ่มวิชาแกนพื้นฐาน พบว่า วิชาเอกการพิมพ์มีเฉพาะจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีไม่มีจำนวน ชั่วโมงสอนภาคปฏิบัติ ในขณะที่วิชาเอกอื่น ๆ มีทั้ง 2 อย่าง กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ พบ ว่า ทุกวิชาเอกมีเฉพาะชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีเท่านั้นไม่มีจำนวนชั่วโมงสอนภาคปฏิบัติ กลุ่ม วิชาเอก พบว่า ทุกวิชาเอกมีทั้งจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีและจำนวนชั่วโมงสอนภาคปฏิบัติ และจำนวนชั่วโมงจะแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มอย่างเด่นชัดตามจำนวนชั่วโมงวิชาการฝึกงานว่า 200 ชั่วโมงหรือ 250 ชั่วโมง หรือ 300 ชั่วโมง หรือ 350 ชั่วโมง หรือ 400 ชั่วโมง

ตอนที่ 2 สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับ ในหลักสูตรวิชาชีพ สรุปได้ดังนี้

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 57 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-35 ปี และไม่มีผู้บริหารที่อายุต่ำกว่า 30 ปี กับอายุระหว่าง 36-40 ปี วุฒิสถุสสุคส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท สาขาวิชาเอกที่เรียนเป็นสาขาวิชาชีพครูมากกว่าสาขาวิชาการอื่น และ ผู้บริหารเกือบทั้งหมดทำหน้าที่สอนด้วย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับในหลักสูตรวิชาชีพด้าน องค์ประกอบของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามี ความคล่องตัวใน การบริหารงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลางค่อน- ข้างสูง ($\bar{x} = 3.439$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในคานองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารหลักสูตรนั้น ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีรายการที่เกี่ยวข้องกับการต้องการความ ช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนอยู่ในระดับมาก คือรายการเกี่ยว กับการบริหารการเงินทุน เครื่องมือ อุปกรณ์ ($\bar{x} = 3.982$) ใหญ่บุคลากรช่วยในการเรียน การสอน ($\bar{x} = 4.018$) การให้สถานที่ฝึกงาน ($\bar{x} = 4.035$) การจัดหางานให้ เมื่อจบการศึกษา ($\bar{x} = 4.211$) และการวางแผนเพื่อขยายงานในอนาคต ($\bar{x} = 3.667$) ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และมีรายการที่อยู่ในระดับน้อยสองรายการ คือ ความเหมาะสมของงบประมาณที่จัดให้เกี่ยวกับการเรียนการสอน และรายได้อื่นเพื่อเสริมเงิน ที่ได้รับจากเงินงบประมาณ ($\bar{x} = 2.421$ และ $\bar{x} = 2.140$)

ในคำนำปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพนั้น ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า เอกสารหลักสูตรไม่พอเพียงและขาดการแนะแนวในเรื่องหลักสูตร ทำให้อาจารย์ผู้สอนมีความเข้าใจในเรื่องนี้น้อยและบางประเด็นก็เข้าใจไม่ตรงกัน จึงเสนอแนะให้ปรับปรุงเอกสารหลักสูตรแบบให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์และมีแนวการสอนประกอบทุกวิชามากที่สุด

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับในหลักสูตรวิชาชีพ สรุปได้ดังนี้

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 112 คน เป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-45 ปี ที่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุด วุฒิสองส่วนใหญ่มัธยมศึกษาโท รองลงมาคือวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาเอกที่เรียนเป็นสาขาวิชาชีพอื่นมากกว่าสาขาวิชาชีพครู

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับในหลักสูตรวิชาชีพ คำนำองค์ประกอบของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นในเรื่องความมุ่งหมายของหลักสูตรว่า ทุกรายการอยู่ในระดับปานกลาง มีรายการความมุ่งหมายของหลักสูตรหมวดวิชาที่ท่านเกี่ยวข้องของกล่าวไว้ชัดเจน มีค่ามากกว่ารายการอื่น ๆ ($\bar{x} = 3.357$) ในเรื่องโครงสร้างของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่าเป็นรายการที่อยู่ในระดับมากมีเพียงรายการเดียวคือ การจัดกลุ่มวิชาเฉพาะสาขาหรือสาขาวิชาเอกให้เรียนแทนการฝึกงานได้ หรือทำโครงการพิเศษแทนการฝึกงานได้ ($\bar{x} = 3.876$) และรายการเกี่ยวกับการจัดหมวดวิชาเลือกเสรีให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต จากกลุ่มวิชาใดก็ได้ที่อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.170$) ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องเนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่าเป็นรายการเกี่ยวกับเนื้อหาที่สนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยเพียงรายการเดียว ($\bar{x} = 2.054$) รายการนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น รายการที่มีค่าสูงสุดคือ รายการเกี่ยวกับความสอดคล้องของเนื้อหาและความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชา ($\bar{x} = 3.366$) ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า ตนเองใช้วิธีสอนโดยการฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.679$) รายการที่อยู่ในระดับน้อยคือ การสัมมนา การเชิญวิทยากรมาบรรยาย และการศึกษานอกสถานที่ ($\bar{x} = 2.116$ 2.321 และ 2.312 ตามลำดับ) ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ในเรื่องการจัดและประเมินผล

อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า การวัดและประเมินผลโดยการสอบภาคทฤษฎี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.589$) รายการที่อยู่ในระดับน้อยคือ ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล รายการอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ในค่าน้ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ให้เรียน จึงควรจัดให้อาจารย์ผู้สอนมีโอกาสรวมในการสร้างหลักสูตรพร้อม ๆ กันกับผู้เชี่ยวชาญทางค่านหลักสูตรโดยตรงด้วย ในค่านโครงสร้างของหลักสูตรนั้นไม่ควรเปิดโอกาสให้มีการเรียนแทนการฝึกงานได้ ควรตัดวิชาที่เป็นการเรียนแทนการฝึกงานออกไป และบังคับให้ทุกคนต้องเรียนวิชาฝึกงานเหมือนกันหมด ค่านเนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความคิดว่า ไม่มีคู่มือประกอบการสอนหรือแนวการสอน จึงทำให้การแยกเนื้อหาวิชาเป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแตกต่างกัน จึงควรจะมีการกำหนดรวมกันว่า วิชาใดควรจะมีเนื้อหาใดเป็นภาคทฤษฎีและเนื้อหาส่วนใดเป็นภาคปฏิบัติจำนวนเท่าใด ค่านกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า ไม่มีสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติที่เหมือนการประกอบอาชีพจริง ๆ จึงควรมีการกำหนดนโยบายในเรื่องนี้ให้เด่นชัด ส่วนค่านการวัดและประเมินผลนั้น อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า การวัดผลภาคปฏิบัตินั้นไม่แน่ใจว่านักศึกษาจะสามารถนำผลไปประกอบอาชีพจริงได้มากนักน้อยเพียงใด เพราะวัดเท่าที่สามารถจัดกิจกรรมได้ จึงควรมีการวัดผลภาคปฏิบัติหลาย ๆ วิธี เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญจริง ๆ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับในหลักสูตรวิชาชีพ สรุปได้ดังนี้

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 127 คน เป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19-20 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 17-18 ปี ภูมิลำเนาอยู่ทางจังหวัดมากกว่ากรุงเทพมหานคร รายได้ประจำของบิดาและมารดาหรือผู้ปกครองต่อเดือน 1,000-3,000 บาท รองลงมาคือ 3,001-5,000 บาท

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับในหลักสูตรวิชาชีพค่านองค์ประกอบของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ตนเองได้รับความรู้และทักษะจากวิชาเอกอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.606$) ในค่านการวัดและประเมินผล

นักศึกษาได้รับการวัดโดยวิธีการสอบถามภาคคุณวุฒิ และเขียนรายงานจากการค้นคว้าอยู่ในระดับ
 มากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.559$ และ $\bar{x} = 3.740$) รายการที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่
 คำนการจกคกจกรรรมการเรเรียนการสอนในส่วนที่เกยวกับการอภิปราย ($\bar{x} = 2.102$)
 การสัมมนา ($\bar{x} = 2.472$) การฝึกปฏิบัติ ($\bar{x} = 2.409$) การเชิญวิทยากรมาบรรยาย
 ($\bar{x} = 1.882$) การศึกษานอกสถานที่ ($\bar{x} = 2.268$) คำนการวัดและประเมินผล
 ได้แก่ การสอบปากเปล่า ($\bar{x} = 2.220$) การสังเกต ($\bar{x} = 2.528$) ส่วนรายการ
 นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ในคำนปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพนั้น นักศึกษามีความ
 เห็นว่า ไม่ค่อยมีการนำนักศึกษาไปดูโรงงานหรือของจริง ทำให้ขาดความรู้ที่ทันสมัย ควรให้
 ไปดูหรือไปฝึกกับของจริงบ่อย ๆ รองลงมาคือ เนื้อหาวิชาบางวิชาซ้ำซ้อนกับที่เคยเรียนมา
 แล้วในระดับ ปวช. หรือ ม.6 จึงเสนอให้ปรับปรุงเนื้อหาให้แตกต่างจากที่เคยเรียนมา
 แล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการวิจัยจากการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร

ประเด็นที่ 1 กระบวนการจัดองค์ประกอบของหลักสูตร ผลการวิจัย
 พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรวิชาชีพระดับอนุปริญญา 16 วิชาเอก ประกอบด้วย ความมุ่ง
 หมายทั่วไปของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และคำอธิบายรายวิชา ส่วนรายการอื่น
 ไม่ปรากฏ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก ผู้ออกแบบหลักสูตรต้องการให้เป็นหลักสูตรแบบกว้าง
 เพื่อเปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปปรับขยายให้เหมาะสมกับเวลา สถานที่
 แหล่งวิทยากร ขบวนการ เพราะเชื่อว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ในวิทยาลัยครูซึ่งเป็นสถาบัน
 ระดับอุดมศึกษาย่อมมีความรู้ความสามารถในการที่จะคัดแปลงให้เหมาะสมกับการสอนของตน
 ได้

ประเด็นที่ 2 ลักษณะสาระของหลักสูตร 3 คำน คือ คำนความมุ่งหมาย
 ทั่วไปของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และคำนเนื้อหาวิชา อภิปรายผลได้ดังนี้

คำนความมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรวิชาชีพระดับอนุปริญญา 16 วิชาเอก

ผลการวิจัยพบว่า วิชาเอกที่มีจำนวนความมุ่งหมายน้อยที่สุดมี 3 ข้อ วิชาเอกที่มีจำนวนความมุ่งหมายมากที่สุดมี 6 ข้อ นอกนั้นมีความมุ่งหมายจำนวน 4-5 ข้อ ถ้าพิจารณาจากจำนวนข้อจะเห็นว่า สัดส่วนแตกต่างกันมาก ซึ่งความจริงในทางปฏิบัติแล้ว การนำความมุ่งหมายของหลักสูตรไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลได้นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนข้อของความมุ่งหมาย แต่จะพิจารณาว่า ความมุ่งหมายที่ระบุไว้ในแต่ละข้อนั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้ทั้งหมดหรือไม่ เพียงใด หากความมุ่งหมายระบุกว้างเกินไป เป็นอุดมคติมาก เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ หรือมีปริมาณมากเกินไป หรือไม่เหมาะสมกับการที่จะนำไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลได้ ดังนั้นความมุ่งหมายในแต่ละวิชาเอกจึงควรมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน หรือเหมาะสมและสมมูลกัน ทุกข้อไม่ควรขัดแย้งกัน ควรเสริมกันไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ สุมิตร คุพานุกร (2523 : 58-59) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้หลักสูตรไม่สามารถนำไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลได้อย่างสมบูรณ์ว่า เนื่องจากเป็นข้อความที่อยู่บนกระดาษมากกว่าเป็นแนวปฏิบัติและเนื่องจากความคลุมเครือ ความกว้าง และปริมาณของความมุ่งหมายที่ไม่เหมาะสม ขาดการคิดแปลงความมุ่งหมายให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและการใช้ภาษาที่เป็นอีกส่วนหนึ่งที่เป็นจุดอ่อนในการกำหนดความมุ่งหมาย โดยทั่วไปมักใช้ภาษาที่สวยงามหรือศัพท์ที่เข้าใจยาก ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนมากกว่าความเข้าใจตรงกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า เมื่อใช้สารบบจำแนกความมุ่งหมายทางการศึกษามาจำแนกแล้ว สรุปได้ว่ามีความมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย 37 ประเด็น ด้านจิตพิสัย 21 ประเด็น และด้านทักษะพิสัย 30 ประเด็น (แสดงว่าทุกวิชาเอกมีความมุ่งหมายครบทั้ง 3 ด้าน ตรงกับที่ สุมิตร คุพานุกร (2523 : 59) กล่าวไว้ว่า เนื่องจากแนวคิดทางการศึกษาเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนมากกว่าจะเน้นการรับรู้หรือจดจำเนื้อหาวิชา ดังนั้นความมุ่งหมายทางการศึกษาหรือหลักสูตรจึงควรที่จะครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในอย่างครบถ้วนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย โดยมีสัดส่วนที่เหมาะสมหรือสมมูลกัน สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ความมุ่งหมายทางการศึกษาระดับชาติ ความต้องการของชุมชนและสภาพสังคม เพราะในปัจจุบันเน้นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน และสามารถที่จะปรับตัวได้ในอนาคต

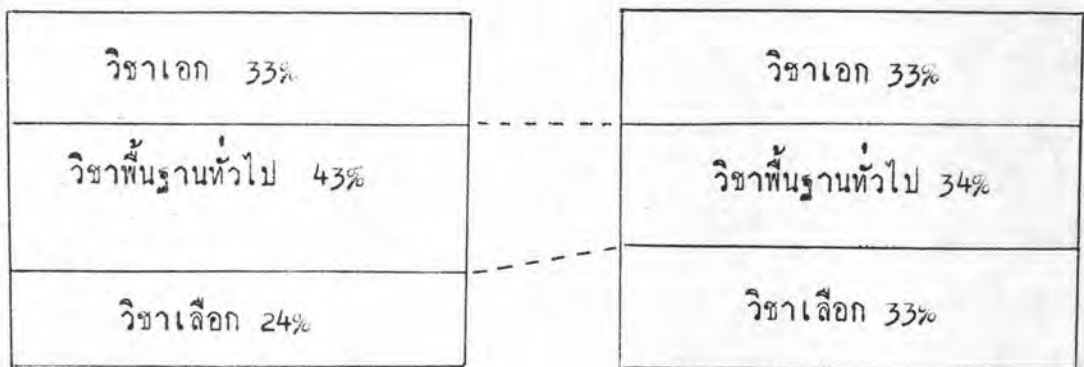
ด้านโครงสร้างของหลักสูตรวิชาชีพระดับอนุปริญญา 16 วิชาเอก ผลการวิจัยพบว่า จำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปทุกกลุ่มวิชา และทุกวิชาเอกมี

จำนวนรวมไม่น้อยกว่าเกณฑ์ สำหรับหมวดวิชาเฉพาะค่านั้นเมื่อรวมจำนวนหน่วยกิตของกลุ่มวิชาแกนพื้นฐานและกลุ่มวิชาวิทยาการจัดการแล้ว ไม่มีวิชาเอกใดมีจำนวนหน่วยกิตน้อยกว่าเกณฑ์ และถ้าพิจารณาเฉพาะกลุ่มวิชาเอกก็ไม่มีวิชาเอกใดมีจำนวนหน่วยกิตน้อยกว่าเกณฑ์ เช่นเดียวกัน ส่วนหมวดวิชาเลือกเสรีนั้น ทุกวิชาเอกมีจำนวนรวมหน่วยกิตไม่น้อยกว่าเกณฑ์อีกเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรวิชาสี่พระศับอนุปริญญา 16 วิชาเอก ที่เปิดสอนนั้นมีปริมาณของหน่วยกิตตรงกับเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย โดยในหลักสูตรที่เปิดสอนนี้เป็นระดับอนุปริญญา ดังนั้นการคิดปริมาณของหน่วยกิตจึงคิดเพียงครึ่งหนึ่งของปริมาณทั้งหมดและ

ที่น่าสนใจก็คือ ในเอกสารหลักสูตรจะระบุไว้ว่า ในหมวดหรือกลุ่มวิชาใด ก็จะมีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่าเท่านั้นเท่านี้ ซึ่งเรื่องนี้จึงควรมีเหตุผลที่เพราะการกำหนดปริมาณที่ตายตัวให้เปิดสอนนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจกระทำได้ และไม่ควรรกระทำเพราะแต่ละหลักสูตรย่อมมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นเฉพาะแตกต่างกันออกไป (ไพฑูริย์ และทรงอินทร์ 2526 : 95) โครงสร้างของหลักสูตรทั้งหมดนี้ถ้าจะพิจารณาในแง่ทฤษฎีหลักสูตรแล้ว ก็ถือว่าเป็นหลักสูตรที่ดี และจัดโดยวิธีคูนาน โดยทั่วไปแล้วหลักสูตรระดับปริญญาตรีในสหรัฐอเมริกาจะมีวิชาพื้นฐานทั่วไปอยู่ประมาณร้อยละ 25-50 และมีวิชาที่พออยู่ประมาณร้อยละ 75-50 (วิจิตร 2518 : 84) แต่ปริมาณเหล่านี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ ทั้งผลการศึกษาในปี 1967 และ 1974 (Carnegie Foundation 1978:124) พบว่า เปอร์เซนต์แตกต่างกันออกไป ดังแผนภูมิที่ 4 ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 4 อัตราส่วนระหว่างกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาเฉพาะ และวิชาเลือก ในระดับปริญญาของสหรัฐอเมริกา

ปี 1967

ปี 1974

สำหรับในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาที่ชัดเจนว่า ปริมาณของเนื้อหาในหลักสูตรปริญญาตรีของสหรัฐไปเพิ่มในส่วนใดของหลักสูตร แต่พบว่าหลายสถาบันมีแนวโน้มจะลดปริมาณการเลือกลง หรือปรับการเลือกให้เหมาะสมและกระชับขึ้น ส่วนของไทยนั้นทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ว่า ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีนั้นแต่ละหลักสูตรจะต้องประกอบไปด้วยหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปอย่างน้อย 30 หน่วยกิต ในจำนวน 30 หน่วยกิตนี้จะต้องประกอบไปด้วยกลุ่มวิชาใหญ่อีก 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ อย่างละไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต แต่หาเรียนวิชาเอกหรือโทในกลุ่มวิชาใดคั้งกล่าวนี้ก็ให้นำวิชาเอกหรือโทนั้นมาใช้แทนวิชาพื้นฐานทั่วไปในกลุ่มเดียวกันได้นอกจากวิชาพื้นฐานทั่วไปแล้ว ทบวงมหาวิทยาลัยยังกำหนดให้หลักสูตรต้องประกอบไปด้วยวิชาเฉพาะค่าน ซึ่งประกอบด้วยวิชาเอกและวิชาแกนอีกไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และวิชาเลือกเสรีอีกไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต จากจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งหมดระหว่าง 120-150 หน่วยกิต (ทบวงมหาวิทยาลัย 2526 : 1-2)

จะอย่างไรก็ตาม โครงสร้างของหลักสูตรวิชาชีพที่กล่าวมาทั้งหมดก็นับว่าเป็นหลักสูตรที่มีข้อได้เปรียบอยู่หลายประการ วิจิตร ศรีสอาน (2518 : 84) เรียกว่า ข้อได้เปรียบของวิธีจัดหลักสูตรโดยวิธีคู่ขนาน (Parallel Approach) ซึ่งมีดังนี้

1. นักศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในวิชาชีพแน่นอนได้มีโอกาสเรียนวิชาชีพตั้งแต่เริ่มต้น
2. เป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนและช่วยให้มีโอกาสสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพที่เลือกเรียนแต่เนิ่น ๆ
3. ช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาศิลปศาสตร์ เพราะจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาชีพ
4. การจัดแบบนี้ถูกต้องตามหลักจิตวิทยา เพราะวิชาทั้งสองฝ่ายอาจจะมีส่วนเสริมซึ่งกันและกันทำให้เข้าใจวิชาทั้งสองค่านได้ดีขึ้น

ค่านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรวิชาชีพระดับอนุปริญญา 16 วิชาเอก ผลการวิจัยพบว่า

ค่านจำนวนรายวิชาของวิชาบังคับและวิชาเลือกของหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป มีจำนวนเท่ากันหมดทุกวิชาเอก แต่ของหมวดวิชาเฉพาะค่านจำนวนไม่เท่ากันคือ กลุ่มวิชาแกนพื้นฐานมีเฉพาะจำนวนรายวิชาบังคับไม่มีวิชาเลือก 8 วิชาเอก และมีเฉพาะจำนวน

รายวิชาเลือกไม่มีวิชาบังคับ 8 วิชาเอก ทั้งกลุ่มวิชาที่มีจำนวนรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกไม่เท่ากัน กลุ่มวิชาวิทยาการศึกษานั้นพบว่า วิชาเอกที่ศึกษาศาสตร์เท่านั้นที่มีทั้งจำนวนรายวิชาบังคับและวิชาเลือก ส่วนวิชาเอกอื่น ๆ มีจำนวนรายวิชาบังคับอย่างเดียว และมีจำนวนรายวิชาที่ไม่เท่ากัน กลุ่มวิชาเอกพบว่า ทุกวิชาเอกมีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก โดยสรุปได้ดังนี้ วิชาเอกศึกษาศาสตร์มีจำนวนรายวิชาของวิชาบังคับน้อยที่สุด วิชาเอกก่อสร้างกับวิชาเอกนาฏศิลป์และศิลปะการแสดงมีจำนวนรายวิชาของวิชาบังคับมากที่สุด วิชาเอกการพิมพ์มีจำนวนรายวิชาของวิชาเลือกน้อยที่สุด วิชาเอกวารสารและการประชาสัมพันธ์มีจำนวนรายวิชาของวิชาเลือกมากที่สุด รองลงมาคือวิชาเอกศึกษาศาสตร์ จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า หลักสูตรหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นแบบบังคับกระจาย หรือบังคับเลือก คือเป็นการบังคับว่าทุกคนจะต้องเรียน แต่ทุกคนก็สามารถเลือกเรียนให้ครบจำนวนหน่วยกิตที่บังคับได้จากจำนวนรายวิชาเลือกที่กำหนดไว้ให้ในแต่ละกลุ่มวิชาดังกล่าวแล้ว ดังนั้นนักศึกษาที่จบจากหลักสูตรเดียวกันอาจจะเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปไม่ซ้ำกันเลยก็ได้ ซึ่งเรื่องนี้ ไพฑูริย์และทองอินทร์ (2526 : 28) ถือว่าอาจจะเป็นจุดเด่นหรือจุดค้อยก็ได้ทั้งสองอย่างพร้อมกันไปแล้วแต่ว่าจะถือหลักการใดตัดสิน แต่ถ้าจะพิจารณาในแง่ของความเป็นบัณฑิตจากสถาบันเดียวกันแล้ว การที่นักศึกษาขาดการเรียนวิชาที่มีพื้นฐานร่วมกันหรือใกล้เคียงกันในบางเรื่องนั้น ดูจะเป็นเรื่องที่น่าสงสัยอยู่ไม่น้อยทีเดียว นอกจากนี้ในหมวดวิชาเฉพาะค่านักจะพบว่า เป็นหลักสูตรแบบบังคับกระจายเหมือนกัน คือ มีลักษณะเด่น ๆ 3 ลักษณะด้วยกันคือ (1) บังคับรายวิชาไว้เรียบร้อย (2) บังคับบางวิชาให้เลือกบางวิชา (3) บังคับหน่วยกิตให้เลือกรายวิชาเอง รูปแบบหลักสูตรอย่างนี้จะดีในแง่ที่สนองความถนัด ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งสนองนโยบายของแต่ละวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีลักษณะที่ส่งเสริมความกว้างในเชิงวิชาการได้เต็มที่ แต่ก็มีข้อควรพิจารณาเพิ่มเติมก็คือ หลักสูตรที่นำมาวิเคราะห์ทั้ง 16 วิชาเอกนี้ จำนวนรายวิชาของแต่ละหลักสูตรมีอัตราส่วนที่แตกต่างกันมากเกินไป ควรจะพิจารณาให้มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันด้วย

ค่านจำนวนหน่วยกิตของวิชาบังคับและวิชาเลือก ผลการวิจัยพบว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปทุกวิชาเอกมีจำนวนหน่วยกิตวิชาบังคับและวิชาเลือกเท่ากันหมด หมวดวิชาเฉพาะค่าน กลุ่มวิชาแกนพื้นฐานพบว่า วิชาเอกที่มีเฉพาะวิชาบังคับนั้น มีจำนวนหน่วยกิตไม่เท่ากัน และวิชาเอกที่มีเฉพาะวิชาเลือกก็มีจำนวนหน่วยกิตไม่เท่ากันเช่นเดียวกัน กลุ่มวิชาวิทยาการศึกษาศาสตร์

พบว่า วิชาเอกพืชศาสตร์เป็นวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก ส่วนวิชาเอกอื่น ๆ นั้นมีจำนวนหน่วยกิตของวิชาบังคับอย่างเดียวกัน ซึ่งจำนวนหน่วยกิตแต่ละวิชาเอกก็ไม่เท่ากัน กลุ่มวิชาเอกพบว่า วิชาเอกพืชศาสตร์มีจำนวนหน่วยกิตรายวิชาบังคับน้อยที่สุด วิชาเอกการพิมพ์มีจำนวนหน่วยกิตรายวิชาบังคับมากที่สุด วิชาเอกก่อสร้างกับวิชาเอกการพิมพ์มีจำนวนหน่วยกิตรายวิชาเลือกน้อยที่สุด วิชาเอกผ้าและเครื่องแต่งกายกับวิชาเอกวารสารและการประชาสัมพันธ์มีจำนวนหน่วยกิตวิชาเลือกมากที่สุด หมวดวิชาเลือกเสรีพบว่า จำนวนหน่วยกิตของทุกวิชาเอกเท่ากันหมด จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า หลักสูตรเหล่านี้มีการเน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและสนใจผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก โดยถือว่าความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอน จึงได้พยายามจัดหลักสูตรให้มีลักษณะยืดหยุ่น คล่องตัว สามารถตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

คำนวณจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปทุกวิชาเอกมีเฉพาะจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีเท่านั้น หมวดวิชาเฉพาะคำนวณกลุ่มวิชาแกนพื้นฐานพบว่า วิชาเอกการพิมพ์มีเฉพาะจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีส่วนวิชาเอกอื่น ๆ มีทั้ง 2 อย่าง กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการพบว่า ทุกวิชาเอกมีเฉพาะจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีเท่านั้น กลุ่มวิชาเอกพบว่า ทุกวิชาเอกมีทั้งจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จากข้อค้นพบดังกล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปกับกลุ่มวิชาวิทยาการจัดการซึ่งเป็นหมวดและกลุ่มวิชาที่บังคับรวมทั้งหลักสูตรมีเฉพาะจำนวนชั่วโมงสอนภาคทฤษฎีเท่านั้น แต่ที่นาลังเกตุก็คือ กลุ่มวิชาแกนพื้นฐาน มีวิชาเอกการพิมพ์ที่แตกต่างจากวิชาเอกอื่น ๆ ทั้งนี้จึงควรจะปรับให้เขากลุ่มเหมือนวิชาเอกอื่น ๆ ด้วย เพราะอยู่ในหลักสูตรประเภทเดียวกัน

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับในหลักสูตรวิชาชีพ อภิปรายผลได้ดังนี้

การที่ผู้บริหารยอมรับว่า มีความคล่องตัวในการบริหารงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ($\bar{x} = 3.439$) นั้น อาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการบริหารงานซึ่งเคยทำ

อยู่ก่อนแล้วก็ได้ เพราะผู้บริหารชุดนี้ส่วนมากจะเป็นคนเดียวกันกับผู้บริหารหลักสูตรสาย
 คุรุศาสตร์ที่มีมาก่อน วุฒิสองส่วนมากเป็นวุฒิปริญญาโท เรียนมาทางสาขาวิชาชีพครูเป็น
 ส่วนใหญ่ และทำหน้าที่สอนควย เพราะฉะนั้นในเรื่องการวัดและประเมินผลจึงมีประสิทธิภาพ
 ค่อนข้างสูง ส่วนรายการอื่น ๆ ผู้บริหารยอมรับว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง ก็
 หมายความว่าผู้บริหารยังไม่แสดงความคิดเห็นที่ชัดเจนเพื่อ "ตัดสินใจ" ให้เด็ดขาดลงไปว่า
 หลักสูตรนี้มีคุณภาพดีมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีความคิดเห็นอีกว่า วิทยาลัย
 ยังต้องการความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนอีกมาก โดยเฉพาะ
 เฉพาะในด้านการบริจาคเงินทุน เครื่องมือ อุปกรณ์ การให้บุคลากร ผู้รู้ ช่วยในการเรียน
 การสอน การให้สถานที่ฝึกงาน การจัดหางานให้เมื่อจบการศึกษา ซึ่งประเด็นเหล่านี้ก็ไม่
 น่าวิตกแต่อย่างใด เพราะผู้บริหารเองก็ยอมรับว่า ได้มีการวางแผนเพื่อขยายงานในอนาคต
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.667$) แล้ว แต่ถึงจะมีการวางแผนอย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่า
 กังวลอย่างยิ่งก็คือ งบประมาณที่ได้รับยังไม่เหมาะสมและรายได้อื่นเพื่อนำมาเสริมเงินงบ-
 ประมาณก็อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.401$ และ $\bar{x} = 2.140$)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับ
 ในหลักสูตรวิชาชีพ อภิปรายผลได้ดังนี้

การที่อาจารย์ผู้สอนยอมรับว่า ประสิทธิภาพด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
 อยู่ในระดับปานกลางและรายการความมุ่งหมายของหลักสูตรหมวดวิชาที่ผู้สอนเกี่ยวข้องของกล่าว
 ไว้วัดชัดเจนได้รับการยอมรับมากกว่ารายการอื่น ๆ ($\bar{x} = 3.357$) นั้น น่าจะมีส่วนสัมพันธ์
 กับระยะเวลาที่ใช้หลักสูตร ในแง่ที่ว่าหลักสูตรนี้เพิ่งจะเริ่มใช้ ฉะนั้นอาจารย์ผู้สอนก็จะมี
 โอกาสเกี่ยวข้องของกับหลักสูตรหมวดวิชาที่ตนสอนมากที่สุด ส่วนในแง่อื่น ๆ ก็รองลงมา

ในค่านิโครสร้างของหลักสูตรนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นด้วยคือ ยอมรับ
 ในการที่มีการเรียนแทนการฝึกงานได้ หรือทำโครงการพิเศษแทนการฝึกงานได้
 ($\bar{x} = 3.876$) ในขณะที่มีอาจารย์อีกกลุ่มหนึ่งเสนอแนะไว้ในส่วนที่เป็นข้อเสนอนี้ว่า
 ไม่เห็นด้วยที่จะให้นักศึกษาเรียนแทนการฝึกงานได้ ซึ่งในประเด็นนี้ผู้วิจัยก็ไม่เห็นด้วยเช่น
 กัน ที่จะให้เรียนแทนการฝึกงานได้ เพราะถึงแม้จำนวนหน่วยกิตจะเท่ากันก็จริง แต่ผลที่
 คาดว่านักศึกษาจะได้รับจากการฝึกงานในสถานที่จริง ๆ ก็กับการที่นักศึกษานั่งเรียนเฉพาะ
 ภาคทฤษฎีกับปฏิบัติเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่าที่อุปกรณ์ในวิทยาลัยมี ผลที่นักศึกษาจะได้รับก็น่าจะ

แตกต่างกันอย่างชัดเจน ส่วนประเด็นที่ว่า อาจารย์ให้การยอมรับน้อยในเรื่องการจัดหมวดวิชาเลือกเสรีให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต จากกลุ่มวิชาใดก็ได้นั้น แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนมีความเข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรปริญญาตรีตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดีว่า หลักสูตรหมวดวิชาเลือกเสรีนั้น 3 หน่วยกิตก็พอแล้ว ควรจะเรียนในส่วนที่เป็นวิชาชีพให้มาก

ในค่านี้อาหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนยอมรับว่า เนื้อหาวิชานั้นสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียนน้อย ($\bar{x} = 2.054$) แต่เห็นว่าเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชาปานกลาง ($\bar{x} = 3.66$) ดังนั้นจึงควรสนใจประเด็นนี้ให้มากที่สุด มังกร ทองสุคติ (2522 : 96) กล่าวไว้ว่า เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นสาระสำคัญของความรู้ที่นำมาใช้สอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สุมิตร คุณานุกร (2520 : 22) กล่าวไว้ว่า นักจิตวิทยาเชื่อว่าการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เนื้อหาในหลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่เราที่จะทำให้แก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดอาการตอบสนองซึ่งเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ในเมื่ออาจารย์ผู้สอนยอมรับแล้วว่า เนื้อหาวิชานั้นสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียนน้อย ดังนั้นจึงควรจะมีวิธีพิจารณาเลือกเนื้อหาบางบรรจุในหลักสูตรหลาย ๆ วิธี ช่างบัวศรี (2504 : 32-34) เสนอไว้หลายวิธีเช่น วิธีตั้งกรรมการพิจารณาตัดสิน วิธีทดลอง วิธีวิเคราะห์ และวิธีใช้ความคิดเห็นของบุคคลส่วนมาก ซึ่งวิธีการเลือกเนื้อหาทุกวิธีดังกล่าวมานี้จะมีการใช้ความคิดเห็นของบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการเลือก การกำหนดหรือการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถคัดเลือกได้ในวงแคบ (สุมิตร คุณานุกร 2530 : 101) ดังนั้น ฤชกา กรุฑทอง (2525 : 17) จึงเสนอว่า เมื่อวิธีการคัดเลือกเนื้อหาแบบเดิมยังมีข้อจำกัดอยู่มาก ก็ควรจะนำวิธีการเชิงปริมาณมาใช้ในการเลือกเนื้อหาในหลักสูตรบ้าง ซึ่งก็นำมาพิจารณาเพื่อให้เนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

ในค่านี้อาจารย์ผู้สอนยอมรับว่า อาจารย์ผู้สอนยอมรับว่า ตนเองใช้วิธีสอนโดยการฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.579$) ซึ่งก็เป็นวิธีการที่ดี เพราะปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในวิทยาลัยครูประเภทที่ 2 กล่าวไว้ชัดเจนว่า ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในสาขาวิชาที่เรียน ฉะนั้นการฝึกปฏิบัตินี้แหละคือที่มาของทักษะต่าง ๆ ที่จะนำไปประกอบอาชีพจริง ๆ ต่อไป ส่วนกิจกรรม

ที่เกี่ยวกับการสัมมนา การเชิญวิทยากรมาบรรยาย และการศึกษาเอกสารนอกสถานที่ เป็นกิจกรรมที่อยู่ในระดับน้อย ซึ่งก็คงจะเกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณที่มีอยู่จำกัดเช่นกัน

ในด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนยอมรับว่าใช้การวัดและประเมินผลโดยการสอบภาคทฤษฎีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.589$) และไม่มีปัญหาในการวัดและประเมินผล ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะการวัดและประเมินผลโดยวิธีนี้สะดวกกว่าวิธีอื่น

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพและการยอมรับในหลักสูตรวิชาชีพ อภิปรายผลไต่ถามนี้

การที่นักศึกษายอมรับว่า ตนเองได้รับความรู้และทักษะจากวิชาเอกมาก ($\bar{x} = 3.606$) นั้นก็หมายความว่านักศึกษามีความเห็นว่าคุณสมบัติในด้านการวัดและประเมินผลนักศึกษามีความเห็นตรงกับอาจารย์ผู้สอนคือมีการวัดและประเมินผลโดยการสอบภาคทฤษฎีมาก และการเขียนรายงานจากการค้นคว้าก็มาก ($\bar{x} = 3.559$) ส่วนที่นักศึกษายังคิดว่าอยู่ในระดับน้อยและตรงกันข้ามกับความคิดเห็นของอาจารย์คือ การฝึกปฏิบัติ ($\bar{x} = 2.409$) ในขณะที่อาจารย์คิดว่าตนเองใช้วิธีสอนโดยการฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.679$) ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจ นอกจากนี้นักศึกษายังมีความเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยและตรงกับความเห็นของอาจารย์คือ กิจกรรมการเรียนการสอนในส่วนที่เป็น การสัมมนา การเชิญวิทยากรมาบรรยาย และการศึกษาเอกสารนอกสถานที่ ซึ่งก็ควรที่จะรีบดำเนินการแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร
ข้อเสนอแนะที่จะกลางถึงต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะที่ประมวลจากความคิดเห็นของผู้บริหาร (หน้า 106-108) อาจารย์ (หน้า 118-122) และนักศึกษา (หน้า 128-129) ซึ่งผู้วิจัยจะคัดมากล่าวเฉพาะประเด็นที่ตรงกับข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. วิทยาลัยต้องการความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนในเรื่องสถานที่ฝึกงาน หรือฝึกภาคปฏิบัติในรายวิชาที่มีภาคปฏิบัติ จึงเสนอให้มีการ

แก้ไขในรูปคณะกรรมการ ไม่ใช่ถือเป็นปัญหาของอาจารย์ผู้สอนประจำวิชาแต่ฝ่ายเดียว ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ความเชี่ยวชาญและการมีงานทำของนักศึกษาโดยตรงนั่นเอง

2. วิทยาลัยต้องการความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนในเรื่องบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาช่วยในกรณีเรียนการสอน จึงเสนอให้แต่ละวิทยาลัยเปิดสอนในสาขาที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้บุคลากรภายในสหวิทยาลัยสามารถให้ความช่วยเหลือแลกเปลี่ยนกันได้ และรับความช่วยเหลือจากภายนอกเฉพาะที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น

3. วิทยาลัยได้รับเงินงบประมาณน้อยและรายได้อื่นเพื่อเสริมเงินงบประมาณก็น้อย ดังนั้นจึงต้องการการบริจาการเงินทุน และเครื่องมืออุปกรณ์ในการเรียนการสอนอีกเป็นจำนวนมาก

4. เนื้อหาวิชาบางวิชาสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร จึงควรจัดให้อาจารย์ที่สอนประจำวิชามีโอกาสในการพัฒนาหลักสูตรด้วย

5. อาจารย์ใช้วิธีสอนโดยการสัมมนา การศึกษานอกสถานที่ การอภิปราย และการฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จึงเสนอให้เพิ่มเงินงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้มากขึ้น และจัดให้มีการพัฒนาคณาจารย์ในแง่การเรียนการสอนมากขึ้น

6. อาจารย์ใช้วิธีวัดและประเมินผลโดยวิธีการสอบภาคทฤษฎี และการเขียนรายงานจากการค้นคว้าอยู่ในระดับมาก จึงเสนอให้มีการวัดผลโดยการสอบภาคปฏิบัติให้มากขึ้น

ขอเสนอแนะเพื่อการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาพรวมของหลายหลักสูตร ฉะนั้นควรจะมีการวิจัยในรายละเอียดเฉพาะของแต่ละหลักสูตร เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ตรงจุดยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลของนักศึกษาที่จบไปแล้วด้วย